

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович</i> СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
<i>Бааджи Наталія Пилипівна</i> РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
<i>Галунова Лариса Ігорівна</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
<i>Ennan Ruslan</i> LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
<i>Кирилюк Алла Володимирівна</i> ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
<i>Кравченко Олександр Миколайович</i> КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
<i>Бугаєць Альона Сергіївна</i> РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
<i>Височин Дмитро Олександрович</i> ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
<i>Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan</i> THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
<i>Козир Олександр Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
<i>Ларіонов Владислав Сергійович</i> ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
<i>Шендрік Ірина Сергіївна</i> ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

<i>Подцерковний Олег Петрович</i> ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
<i>Будурова Ганна Миколаївна</i> НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
<i>Войнарівський Микола Миколайович</i> ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
<i>Добровольська Володимира Володимирівна</i> ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
<i>Згама Антоніна Олександрівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
<i>Квасніцька Ольга Олексіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
<i>Попелюк Вадим Павлович</i> ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
<i>Бабалунга Олесь Михайлович</i> МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
<i>Велєв Іван Іванович</i> ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
<i>Зарічанський Григорій Віталійович</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
<i>Ковалевич Ігор Ігорович</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
<i>Кубрак Гліб Олегович</i> МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
<i>Ляховецький Олександр Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
<i>Попович Павло Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

pre-compliance assessment. The assessment must be carried out by the entity itself (supplier, user), but for some models, such as medical devices, in addition to self-assessment, an external assessment by a notified body must be carried out.

The third category – the moderate risk group – includes less dangerous models of artificial intelligence, when using which people nevertheless have the right to know that they are interacting with an agent – artificial intelligence, and not with a person (this includes, for example, chat bots) . Moderate risk systems will require a mandatory conformity assessment carried out as a self-assessment by the supplier before being released onto the market. By the way, according to amendments made to the draft Artificial Intelligence Regulation in January 2023, the risk of using generative artificial intelligence models, such as ChatGPT, capable of generating original content based on requests in natural languages, working in a conversational mode, is recognized as increased. Users of such systems will be required to report that the result of their use (for example, text) was generated or processed by artificial intelligence.

The fourth category – the minimum risk group – includes most of the artificial intelligence systems used in practice, including intelligent spam filters, video games with elements of artificial intelligence, etc. Such models can be used without the restrictions established for previous groups.

When discussing the draft in the European Parliament, many of its provisions caused serious controversy, in particular on the following issues: the definition of the very concept of “artificial intelligence” (it was significantly reduced compared to the definition originally formulated by a high-level group of experts at the European Commission); the ongoing expansion of bans on the use of artificial intelligence; highlighting general purpose artificial intelligence systems that can be used for a variety of purposes and subsequently integrated into another high-risk system; legal clarity (determining reliability by formulating a set of principles for the use of artificial intelligence); powers of the European supervisory authority in the field of artificial intelligence; the amount of penalties; features of the functioning of regulatory sandboxes in the field of artificial intelligence, which should create a controlled environment for the development and testing of new artificial intelligence models, allowing them to be tested in real conditions; tightening environmental requirements for artificial intelligence systems; use of artificial intelligence in the development of the digital environment.

Keywords: artificial intelligence, European Union, intellectual property, Internet.

Ключові слова: штучний інтелект, Європейський Союз, інтелектуальна власність, Інтернет.

Кирилюк Алла Володимирівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції,

кандидат юридичних наук, доцент

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ’ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН

Поява нового виду суспільних правовідносин – відносин, що виникають у віртуальному просторі, вимагає визначення їх особливостей та потреби у ефективних правових засобах регулювання. Також необхідно знайти баланс між механізмами саморегулювання в цих відносинах і державною політикою в інформаційній у сфері. Під час аналізу Інтернет-правовідносин важливо враховувати їх складову структуру, де головними елементами залишаються суб’єкти та об’єкти, які відображають їх особливості і можуть бути загальними для інших видів правовідносин.

Об’єктом правовідносин є те, що породжує суб’єктивні права і обов’язки, тобто предмет або результат діяльності учасників цих правовідносин, що відображає їхні інтереси. У юри-

дичній науці існують дві основні концепції щодо того, що може бути об'єктом правовідносин: моністична (поведінка суб'єктів) і плюралістична (різноманітність об'єктів).

У контексті Інтернет-правовідносин інформація визнається основним об'єктом, але існують різні підходи щодо того, що саме може бути цією інформацією – технічна, економічна, соціальна, юридична і інші види інформації.

До об'єктів також відносяться доменні імена, електронні кошти, електронні послуги, об'єкти авторського права в електронній формі та віртуальні речі.

Існує інша категорія віртуальних об'єктів, яка включає в себе речі, які мають цінність як в реальному, так і в цифровому світі, такі як електронні кошти і файлові сховища. Електронні гроші та їх аналоги фактично є не самими грошима, а грошовим зобов'язанням власника системи, в якій вони використовуються. Зокрема, на відміну від безготівкових грошей, які можна використовувати для оплати через Інтернет-банкінг, електронні гроші та їх аналоги є віртуальними грошима для розрахунків в межах конкретної віртуальної розрахункової системи, такою як WebMoney, а також інші популярні системи, наприклад, EasyPay, PayPal, eGold, Moneybookers.

Файлове сховище, з одного боку, може бути розглянуте як матеріальний об'єкт – частина фізичного жорсткого диска сервера, а з іншого боку, у віртуальному контексті, воно представляє собою простір, призначений для зберігання різних файлів, веб-сайтів і інших цифрових ресурсів. Доступ до цього дискового простору може бути наданий за допомогою угоди про надання хостингових послуг [1, с. 172].

Віртуальні послуги, як нова категорія об'єктів цивільних прав, охоплюють широкий спектр послуг, включаючи хостинг, Інтернет-рекламу, електронну пошту, форуми, онлайн-чати, Інтернет-телефонію, Інтернет-аукціони, Інтернет-банкінг, Інтернет-казино, віртуальні читальні зали, пошукові сервери, ігрові сервери, онлайн-консультування, електронну розсилку, ЗМІ (радіо, телебачення, новинні стрічки), проксі-сервери та електронні платежі (електронні гаманці, інформаційні послуги для розрахунків). Віртуальні послуги представляють собою дії, які здійснюються в мережі Інтернет на користь іншої сторони, часто за плату або безкоштовно.

Крім того, веб-сайт, який є новим об'єктом цивільних правовідносин, має різну правову природу. Його можна розглядати як майновий комплекс, об'єкт авторського права (наприклад, в контексті баз даних або програмного забезпечення), або як об'єкт з подвійною природою, який включає як об'єктивний аспект веб-сайту, такий як організація і структура електронних документів і творів, так і майновий комплекс, який включає всі види майна, необхідного для функціонування веб-сайту.

Новий Закон України «Про авторське право і суміжні права» містить конкретні визначення для термінів «веб-сайт», «веб-сторінка» та враховує інші твори. Відсутність формального визначення термінів у законодавстві не перешкоджає їх правовій охороні, якщо вони вважаються творами, що виникають внаслідок творчої діяльності людини.

Таким чином, відповідно до чинного законодавства, твори можуть бути захищені авторським правом, незалежно від їх завершеності, призначення, цінності та форми вираження.

Твір може мати різні форми і не обов'язково є комп'ютерною програмою; він може бути окремим файлом, який відкривається за допомогою комп'ютерних програм, або базою даних. Закон «Про авторське право і суміжні права» визначає базу даних (компіляцію даних) як сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у будь-якій формі, включаючи електронну, де вибір та розташування компонентів бази даних є результатом творчої праці. Складові частини такої бази даних можуть бути доступні індивідуально і знаходитися за допомогою спеціальних пошукових систем на основі електронних пристроїв (комп'ютерів) та інших засобів.

Також, згідно з цим законом, збірники творів, збірники звичайних даних та інші складені твори можуть бути об'єктами авторського права, якщо вони представляють собою результат

творчої праці, враховуючи вибір, координацію або організацію змісту без порушення авторських прав на окремі твори, що входять до них як частини [2].

Складові частини веб-сайту можуть включати музичні, літературні, фотографічні, дизайнерські та інші твори. У цьому контексті веб-сайт може бути розглянутий як складений твір. В будь-якому випадку, твори, що становлять частину веб-сайту, є окремими об'єктами авторського права.

Отже, веб-сайт може бути розглянуто як складну віртуальну структуру, яка може бути визнана твором, якщо її створення включає творчу працю, в той час як розробники веб-сайтів можуть використовувати заздалегідь розроблені шаблони для створення сайтів, які не завжди є творчими.

Веб-сайт об'єднує в собі три основні аспекти: аудіовізуальний, інформаційний та технічний (програмний). Веб-сайт можна охарактеризувати як сукупність взаємопов'язаних онлайнових ресурсів, які мають аудіовізуальну форму і зазвичай відповідають певній тематиці. Вони призначені для перегляду через комп'ютерну мережу за допомогою веб браузерів та інших спеціальних програм. Кожен веб-сайт може містити різні типи творів, такі як музика, текстовий контент, фотографії, дизайн та інші матеріали.

Важливо враховувати, що веб-сайт може бути розроблений з використанням заздалегідь підготовлених шаблонів, що може спростувати процес створення веб-сайту. Проте, якщо створення веб-сайту вимагає унікальних творчих рішень та оригінальності в оформленні, то такий веб-сайт може бути визнаний окремим об'єктом авторського права.

Отже, веб-сайт – це складна структура, яка може включати твори різних видів і об'єднувати їх в єдиний Інтернет-простір. Важливим аспектом є визнання того, які конкретно твори включаються в веб-сайт, і чи є їх створення результатом творчої праці. У випадку веб-сайтів з заздалегідь підготовленими шаблонами та мінімальним творчим внеском, авторське право може бути менш суттєвим. Однак веб-сайти, які включають у себе оригінальний контент та творчий підхід, можуть бути визнані авторськими творами та підпадати під відповідний правовий режим авторського права.

«Віртуальні речі» представляють собою електронні об'єкти або цифрові товари, які, завдяки своїй віртуальності, не мають реального існування як матеріальні речі. Вони існують виключно в мережі Інтернет та не можуть бути охарактеризовані як права чи поведінка суб'єктів правовідносин. Віртуальні речі складаються з файлів, які представляють собою елементарні компоненти віртуального простору і мають визначені характеристики, такі як назва, структура, якість та розмір, який вимірюється зазвичай в байтах.

Правомочності володіння віртуальними речами включають в себе можливість зберігання їх на власному комп'ютері або в частині віртуального простору, до якої користувач має доступ, наприклад, на власному або орендованому сервері. Правомочності користування віртуальною річчю включають в себе можливість використовувати її корисні властивості, такі як інформація (текст, звук, візуальний матеріал або їх комбінації), що міститься в ній, а також функціональні компоненти, які забезпечують її включення в роботу програмного забезпечення для створення нових віртуальних речей.

Володілець віртуального об'єкта може тиражувати його, змінювати, переміщувати в мережі (копіювати, пересилати) або навіть видаляти, тобто розпоряджатися цим електронним об'єктом [3, с. 628].

Файли, що використовуються в господарській діяльності чи в цивільному обороті, утворюють товари в електронній формі. До цієї категорії віртуальних речей відносяться електронні книги, музичні твори, фільми у цифровому форматі, радіо- та телевізійні передачі, записані у цифровому вигляді, комп'ютерні програми та інші цифрові товари. Ці віртуальні речі можуть бути продані, їх можна обмінювати або передавати у межах цифрового обороту, що регулюється відповідними правовими нормами.

До віртуальних речей можна застосувати деякі характеристики речей у реальному світі, а саме:

Неподільність: Віртуальні речі, такі як комп'ютерні програми, можуть складатися з кількох файлів, які окремо не мають вартості або не виконують функції програми. Такий розподіл файлів нагадує роздільність між компонентами більшої речі, де окремі частини можуть бути безцінними лише як частина цілого.

Приналежність однієї речі до іншої: Деякі комп'ютерні програми створюються для обслуговування інших програм. В цьому випадку одна програма виступає як головна річ, а інша – як її приналежність.

Індивідуальна визначеність: Кожен файл або компонент віртуальної речі має власне ім'я, структуру та вміст, які відрізняють його від інших. Ця індивідуальність подібна до того, як реальні речі можуть бути визначені своєю унікальністю.

Також треба відзначити, що віртуальні речі не мають жорсткого зв'язку з певною частиною віртуального простору або матеріальним носієм, що робить їх схожими до рухомих речей. Це означає, що вони можуть бути копійовані, переміщені, знищені, а також об'єктом правомочностей володіння та користування.

Отже, загальною тенденцією є те, що із розвитком віртуальних світів та Інтернет-простору виникають нові правові питання, і їх вирішення може відрізнятися в різних юрисдикціях. Процес визначення правового статусу віртуальних об'єктів є актуальним і складним завданням, і він продовжує розвиватися з плином часу.

Список використаних джерел

1. Еннан Р. Є. Правове регулювання відносин у мережі інтернет. *ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. Львів, 2016. С. 172–181.
2. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#> (дата звернення: 24.05.2023).
3. Правове регулювання інноваційних відносин : монографія / С. М. Прилипко, А. П. Гетьман, Ю. Є. Атаманова [та ін.]. Харків : Юрайт, 2013. 688 с.

Ключові слова: Інтернет-правовідносини, творча діяльність, результат інтелектуальної діяльності, об'єкт авторського права, інформація, комп'ютерна програма, веб-сайт, віртуальні речі, цифровий формат, матеріальний носій.

Keywords: Internet legal relations, creative activity, result of intellectual activity, object of copyright, information, computer program, website, virtual things, digital format, physical medium.

Кравченко Олександр Миколайович

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
докторант, кандидат юридичних наук*

КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Самозахист свого права інтелектуальної власності на комерційну таємницю (КТ) та конфіденційну інформацію бізнесу (КІБ) в Україні, у першу чергу полягає в адміністративно-правовій охороні і надійному захисті КТ та/або КІБ від неправомірних посягань, та інших сучасних загроз.

Відповідно до ст. 21 Закону України (ЗУ) «Про інформацію», інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація. Конфіденційною вважається інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень [1]. А у ст. 7 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» вказано, що конфіденційна інформація – це інформація, доступ до